

מטרות ויעדים בהוראת העברית

- שיפור הכשירות האוריינית הדבורה והכתובה בשפת האם עברית על-פי תוכנית הלימודים¹ בעברית ובהתאמה ליעדי משרד החינוך ודמות הבוגר 2030
- צמצום פערים לימודיים שנוצרו בגין העדר שליטה במיומנויות קריאה וכתובה וכן קידום הישגים אישיים.
- טיפוח עניין וסקרנות כלפי הלשון בכלל וכלפי הלשון העברית ודרכי השימוש בה בפרט
- הוקרת הלשון העברית על רבדיה מתוך הבנת ערכה הרוחני לעם היהודי ומתוך הבנת תפקידה המרכזי בתהליך התחייה הלאומית
- טיפוח מודעות למבנה השפה ולשימושיה בהקשרים שונים בשיח הדבור ובשיח הכתוב
- טיפוח הכשירות הלשונית של התלמידים ושימוש תקין בלשון
- שילוב התקשוב בהוראת העברית, לרבות הכלים הדיגיטליים הרלוונטיים לתחום הדעת
- גיוון בדרכי הערכה חלופיות והטמעת התלקיט בתהליך ההוראה-למידה
- שיפור עמדות התלמידים כלפי המקצוע עברית
- שילוב טקסטים מסוגים שונים ומתחומי דעת שונים בשיעורי העברית: הבנה, הבעה ולשון לשם תרגול והטמעה של המיומנויות האורייניות בקריאה, בכתובה, בדיבור ובהאזנה ושל הנושאים הלשוניים
- שילוב של מיומנויות אורייניות בשיעורי המקצועות השונים בבית הספר

קריאה ביקורתית

יעד מרכזי בלימודי שפה ואוריינות היה תמיד חינוך לקריאה ביקורתית, והוא עולה בקנה אחד עם **חינוך לחשיבה**, אחד היעדים המרכזיים של המזכירות הפדגוגית במשרד החינוך. כיום, עם העלייה בכמות וברב־גוניות של המידע שהקורא מתמודד איתו, לרבות התפתחות הבינה המלאכותית, גוברת חשיבותה של הקריאה הביקורתית, ויותר מתמיד הקורא חייב לדעת לבחור את מקורות המידע ולהעריך את איכותם ואת מהימנותם.

כשהקוראים מְבנים משמעות בטקסטים שונים רציפים ושאינם רציפים הן בדפוס הן בפלטפורמות דיגיטליות, הם נוקטים תהליכים, אסטרטגיות ומיומנויות שונים כדי להבין את הטקסט. כמה מן האסטרטגיות הן **ההבחנה בין עובדה לדעה, זיהוי עמדות הכותבים, לרבות עמדות המוצגות כעמדות רווחות, מטרת כתיבת הטקסט ועוד**. אלה עשויות לסייע לקורא להבחין בחדשות כזב ובמידע מוטה וכן לזהות מידע תקף, עדכני, מדויק ומהימן. אגב כך חשוב לעמוד עם התלמידים על עמדות "מחופשות" ועל עמדות המוצגות כעובדות (כמו פרסומות וטקסטים שכוועיים "המתחפשים" לטקסטים מידעיים). כמו כן יש לעמוד על הבחנה בין הצגה אובייקטיבית לבין הצגה סובייקטיבית של נקודות שונות בטקסט.

התהליכים, האסטרטגיות והמיומנויות הללו צריכים להיות אבני היסוד בתכנון תהליכי הוראה-למידה הערכה.

¹ בימים אלה עמלה ועדת המקצוע על עדכון ורענון תוכנית הלימודים.

הבינה המלאכותית בהוראת עברית

בינה מלאכותית AI היא מושג כולל למערכות מחשב היכולות לבצע משימות המחקות אינטליגנציה אנושית, כגון הבנת שפה טבעית, עיבוד מידע וקבלת החלטות והמסוגלות לשפר את עצמן על סמך איסוף מידע שוטף. הבינה המלאכותית חוללה מהפכה בתחום הקריאה והכתיבה באמצעות אספקת כלים וטכנולוגיות המסייעים ביצירת תוכן, שיפור דקדוק וסגנון. על המורים לשאוף לפתח הבנה בסיסית של הבינה המלאכותית, יישומיה והשפעתה הפוטנציאלית על החינוך. הבנה זאת תאפשר להם לשלב ביעילות כלים וטכנולוגיות AI בפרקטיקות ההוראה שלהם.

שילוב הבינה המלאכותית ויישומיה בתוכני הלימוד

- המורים יבחנו דרכים לשלב נושאים ומיומנויות הקשורים לבינה מלאכותית בתוכנית הלימודים, לרבות לימוד מושגים, דיונים על אתיקה בשימוש בכלי הבינה המלאכותית והשפעות השימוש בה על הלמידה: המורים יעודדו את התלמידים לנתח ולהעריך את ההשלכות האתיות, החברתיות והכלכליות של הבינה המלאכותית ולטפח הבנה מאוזנת של היתרונות ושל האתגרים הפוטנציאליים.
- התלמידים יתנסו בשימוש בבינה המלאכותית לצורכי הלמידה, כגון שימוש בבינה המלאכותית לצורך איתור מקורות מידע, שיפור הסגנון והניסוח, חידוד ודיוק הבקשות מהבינה המלאכותית (כגון ניסוח מדויק של פרומפטים) וכדומה. בכלל זה על המורה להדריך את התלמידים בפיתוח המיומנויות הנחוצות כדי לנצל טכנולוגיות בינה מלאכותית ביעילות. זה עשוי לכלול הוראת אוריינות מידע, ניתוח נתונים, חשיבה ביקורתית וכישורי פתרון בעיות.
- על המורים לטפח עקרונות, מיומנויות וכלים אשר יאפשרו שימוש ראוי בבינה המלאכותית והסתמכות עליה ככלי עזר:
 - טיפוח כתיבה מתוך עניין תוך שימת דגש על הקול האישי של הכותב
 - בתהליכי כתיבה יש לשלב חקר (שאלונים, ראיונות וכדומה) ולבסס אותה על תשתיות של ידע נוספות.
 - בכתיבה יש לשלב קישורים חמים וכן להקפיד על אזכור מקורות מידע מהימנים.
 - בהסתמכות על הבינה המלאכותית יש לפתח ביקורתיות כלפי התוכן הלשון והסגנון.
 - את תהליכי הכתיבה יש לבצע בסביבות מקוונות המאפשרות בקרה הכתיבה בשלביה השונים.

בתחילת השנה תיפתח השתלמות שתעסוק ביישומי הבינה המלאכותית לקידום ההוראה בשיעורי עברית. המורים מוזמנים להתעדכן בהודעות שתישלחנה בעניין זה ב**קהילת המורים**.